

УДК 378.147:78

Алла Захарченко

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ У ПРОЦЕСІ ВИКОНАВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Розвиток сучасної системи освіти, зумовлений докорінними змінами у найважливіших сферах життя країни, висуває нові вимоги до змісту педагогічної діяльності. В основі завдань музичної освіти стоїть виховання професіонала, здатного пропагувати музичне мистецтво та для цього йому потрібно пізнати величезний пласт теоретичних і виконавських знань і навичок. Накопичення досвіду продуктивної професійної діяльності у ситуаціях необхідності постійного вирішення педагогічних задач, набуття вправності на основі загальних та спеціальних знань виконавсько-методичної діяльності призводить до досягнення вчителем музики педагогічної майстерності як сходження до найвищих стандартів, зразків педагогічної діяльності. Тому стаття присвячена висвітленню напрямів формування професійної майстерності майбутніх учителів музики у процесі виконавської діяльності.

У статті проаналізовано ряд теоретичних праць багатьох науковців, а саме: І. Белявського, М. Дяченко, В. Сластьоніна, О. Пехоти, В. Рибалки, В. Семиченка, С. Сисоевої, В. Серікова та інших, які розглядають процес педагогічної майстерності як засіб самовдосконалення індивідуального потенціалу особистості. Свій внесок у трактування цілісності навчального процесу зробили й науковці музично-педагогічної галузі освіти. Так, перші спроби розглянути процес виконавської діяльності в цілісності знаходять своє відображення у прогресивних ідеях видатних діячів-музикантів – Н. Гродзенської, Д. Кабалецького, М. Леонтовича, Д. Локишина, Є. Давидової, В. Шацької та ін. Теоретичні й практичні положення, що знайшли втілення в їх особистому досвіді, стали актуальними для сучасних психолого-педагогічних та музикознавчих досліджень (Л. Арчажнікова, Л. Баренбойм, Н. Беляя, Н. Гузій, В. Муцмахер, О. Олексюк, Г. Падалка, О. Ростовський, О. Рудницька, Н. Терентьєва, О. Щолокова, А. Зайцева, Л. Масол, Л. Виготський, Б. Асаф'єв). Також у статті встановлено особливості, основні рівні сформованості мотивації навчання гри на музичних інструментах, зокрема на фортепіано та їх якісну характеристику. Опрацьована система знань та умінь, здобутих у період виконавської діяльності, яка повинна стати основою необхідної для формування, виявлення та вимірювання у майбутніх учителів їх творчого та ціннісного досвіду, професіоналізму.

Ключові слова: виконавська діяльність, професіоналізм, музичний твір, музична інтонація, музична освіта, музична культура, інтерпретація, творче самовираження.

Развитие современной системы образования, обусловлен коренными изменениями в важнейших сферах жизни страны, выдвигает новые требования к содержанию педагогической деятельности. В основе задач музыкального образования стоит воспитание профессионала, способного пропагандировать музыкальное искусство и для этого ему нужно узнать огромный пласт теоретических, исполнительских знаний и навыков. Накопление опыта продуктивной профессиональной деятельности в ситуациях необходимости постоянного решения педагогических задач, приобретение ловкости на основе общих и специальных знаний исполнительно-методической деятельности приводит к достижению учителем музыки педагогического мастерства как восхождение к самым высоким стандартам, образцов педагогической деятельности. Поэтому данная статья посвящена освещению направлений формирования педагогического мастерства будущих учителей музыки в процессе исполнительской деятельности.

Также в статье проанализирован ряд теоретических работ многих ученых, а именно: И. Белявского, М. Дяченко, В. Сластёнина, О. Пехоты, В. Рыбалки, В. Семиченка, С. Сисоевой, В. Серикова и других, которые рассматривают процесс педагогического

мастерства как средство самосовершенствования индивидуального потенциала личности. Свой вклад в трактовку целостности учебного процесса сделали и ученые музыкально-педагогической области образования. Так, первые попытки рассмотреть процесс исполнительской деятельности в целостности находят свое отражение в прогрессивных идеях выдающихся деятелей-музыкантов – Н. Гродзенської, Д. Кабальєвського, М. Леонтовича, Д. Локишина, Е. Давидової, В. Шацької і інші. Теоретические и практические положения, нашедшие воплощение в их личном опыте, стали актуальными для современных психолого-педагогических и музыковедческих исследований (Л. Арчажникова, Л. Баренбойм, Н. Белая, Н. Гузий, В. Муцмакер, О. Олексюк, Г. Падалка, О. Ростовский, О. Рудницкая, Н. Терентьева, О. Щолокова, А. Зайцева, Л. Масол, Л. Выготский, Б. Асафьев). Также в статье установлены особенности, основные уровни сформированности мотивации обучения игре на музыкальных инструментах, в частности на фортепиано и их качественную характеристику. Обработана система знаний и умений, полученных в период исполнительской деятельности, которая должна стать основой необходимой для формирования, выявления и измерения у будущих учителей их творческого и ценностного опыта, профессионализма.

Ключевые слова: исполнительская деятельность, профессионализм, музыкальное произведение, музыкальная интонация, музыкальное образование, музыкальная культура, интерпретация, творческое самовыражение.

The development of the modern system of education, predefined by drastic alternations in the major spheres of life of country, pulls out new requirements to maintenance of pedagogical activity. Education of professional able to propagandize a musical art and for this purpose he needs to get to know the enormous layer of theoretical, carrying out knowledge and skills stands in basis of tasks of musical education. The accumulation of experience of productive professional activity in the situations of necessity of permanent decision of pedagogical tasks, acquisition of adroitness on the basis of general and special knowledge of carrying-methodical activity results in the achievement of music of pedagogical mastery as ascent a teacher to the greatest standards, standards of pedagogical activity. Therefore this article is sanctified to illumination of directions of forming of pedagogical mastery of future music masters in the process of carrying out activity. Also the row of theoretical labours of many scientists is analysed in the article, namely I. Belavskuy, M. Dyachenko, V. Slastenina, O. Pehota, V. Rubalka, V. Semuchenko, S. Susoeva, V. Serikova et al, that examine the process of pedagogical mastery as means of self-perfection of individual potential of personality. The payment in interpretation of integrity of educational process was done by the scientists of musical pedagogical industry of education. Yes, maiden attempts to consider the process of carrying out activity in integrity find the reflection in the progressive ideas of prominent figures-musicians N. Grodzenska, D. Kabalevskuy, M. Leontovuch, D. Lokshuna, E. Davudova, V. Shatska and other Theoretical and practical positions that found embodiment in their personal experience, actual for modern and musicologist researches (L. Archajnikova, L. Bareinbom, N. Belaya, N. Gyzij, V. Mytsmakher, O. Oleksyk, G. Padalka, O. Rostovskuy, O. Rydnitska, N. Terenteva, O. Sholokova, A. Zajitseva, L. Masol, L. Vugotskui, B. Asafev). Also features are set in the article, basic levels of formed of motivation of studies of playing the musical instruments, in particular on fortepiano and them quality description. Thus, system of knowledge and abilities, obtained in a period carrying out activity, must become basis of necessary for forming, exposure and measuring for future teachers them creative and valued experience, professionalism.

Keywords: carrying out activity, professionalism, piece of music, musical intonation, musical education, musical culture, interpretation, creative self-expression.

Постановка проблеми. Важливою й актуальною тенденцією розвитку сучасної вищої освіти є перехід від підготовки фахівця у певній галузі до формування творчої особистості вчителя з системою загальнокультурних і професійних знань, гуманітарним світоглядом,

творчим мисленням, власним стилем педагогічної діяльності. У зв'язку з цим постає необхідність у створенні технологій, які б не обмежували студента вузькопрофільними знаннями і навичками, а надавали можливість оволодіти вміннями мислити і діяти у різних нестандартних ситуаціях, використовуючи увесь спектр філософських, педагогічних, психологічних, культурологічних знань, переломлених через власний досвід та із застосуванням творчого підходу, – все те, що складає професійну компетенцію сучасного педагога.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання професійної підготовки майбутніх учителів музики, розвиток їхнього художньо-творчого потенціалу, формування емоційно-образного мислення постійно знаходяться в полі зору українських вчених (О. Олексюк, Г. Падалка, О. Ростовський, О. Рудницька, Л. Арчажнікова, Л. Баренбойм, Н. Белая, Н. Гузій, В. Муцмакер, О. Олексюк, Н. Терентьєва, О. Щолокова, А. Зайцева, Л. Масол, Л. Виготський, Б. Асаф'єв). Важливим аспектом цієї підготовки є вміння майбутніх учителів музики, створювати художню інтерпретацію музичного твору і яскраво, артистично відтворювати його художній образ.

Концепція особистісно-орієнтованого навчання лежить в основі досліджень багатьох науковців (І. Белявського, М. Дяченко, В. Сластьоніна, О. Пехоти, В. Рибалки, В. Семиченка, С. Сисоєвої, В. Серікова), а також відомих діячів-музикантів (Н. Гродзенської, Д. Кабалевського, М. Леонтовича, Д. Локшина, Є. Давидової, В. Шацької), які розглядають процес професійної підготовки як засіб самовдосконалення індивідуального потенціалу особистості.

Метою написання статті є постановка проблеми формування основ професійної майстерності студентів в аспекті виконавської і методичної підготовки майбутніх учителів музики.

Виклад основного матеріалу. Формування професійної майстерності майбутніх учителів музики у процесі виконавської діяльності – складний багатоплощинний процес, розвиток якого висуває необхідність постановки в центр дослідницької уваги поняття «майстерність», що складає ядро, систематизуючи основу виконавської діяльності виступає вихідною передумовою джерела формування виконавця. Майстерність можна зрівняти із вправністю, мистецтвом, ознакою яких є досконала творча обізнаність індивідуума про предмет діяльності, яка характеризується неповторністю, індивідуальністю, унікальністю вміння майстра, оригінальністю вирішення творчих завдань. У процесі становлення професійної майстерності знання, вміння, навички доповнюються волею, наполегливістю і завдяки цьому проростає працелюбність, міцніє і розвивається майстерність, в якій зливається праця – як необхідність, і праця – як гра фізичних сил особистості. Питанню виконавської майстерності останнім часом приділяється надзвичайно велика увага. Одним із перших виконавську майстерність як теорію

формування виокремив і конкретизував М. Давидов. Він писав, що «виконавська майстерність є вільне володіння інструментом і собою, емоційно яскраве, артистичне, співтворче, технічно досконале втілення музичного твору в реальному звучанні» [Гончаренко, 2008: с. 29]. Б. Кременштейн говорить про взаємодію двох сторін виконавської майстерності художню і технічну. Робота над технікою завжди ведеться заради музики, тому навчання слід вести так, «щоб у свідомості учня були нероздільні зміст – настрої музики (виражене в тих чи інших деталях тексту) і технічні прийоми, за допомогою яких можливо цей зміст втілити» [Кременштейн, 1966: с. 38]. О. Ростовський вказує на те, що зміст музичної майстерності повинен включати «не тільки визначений оптимальний обсяг знань чи перелік умінь та навичок музичної діяльності, якими повинні оволодіти учні, а насамперед ті особливі думки, почуття і переживання, які вони мають відкрити в собі й авторах музичних творів» [Ростовський, 2000: с. 13].

Тому, виконання музики, знаходження цікавих інтерпретаційних рішень вимагає від студентів прояву творчої ініціативи, сприяє виявленню їхньої творчої індивідуальності, особистої неповторності. Під музично-виконавською інтерпретацією твору ми розуміємо високий технічний рівень, фізичну та духовну свободу, багатство і різнобарвність звуку, художньо-цілісне виконання твору, розуміння музики тощо. Поняття про виконавську інтерпретацію почало формуватися із середини XIX століття. Інтерпретація (від лат. *Interpretatio* – роз'яснення) – це художнє тлумачення інструментального твору в процесі його виконання, розкриття художньо-образного змісту музики виражальними і технічними засобами музичного мистецтва. Музичний твір, який існує у вигляді нотного запису, своє реальне звучання отримує лише в процесі виконання, його художньої інтерпретації. Достовірність інтерпретації музичного твору залежить від ступеня проникнення виконавця в композиторський задум, який у свою чергу передбачає проникнення в специфіку композиторського стилю.

Л. Гончаренко говорить, що «інтерпретація музичного твору передбачає індивідуальний підхід виконавця до втілення власного уявлення художнього образу на фортепіано. Кожному виконавцю притаманні індивідуальні психічні особливості, певний темперамент, тип художнього мислення. Через це у кожного буде своя концепція інтерпретації, яка буде здійснюватися індивідуальною піаністичною манерою, з використанням власного технічного арсеналу і виражальних прийомів.» [Гончаренко, 2008: с. 48] Отже, ідеалом виконавського мистецтва завжди вважалося таке тлумачення музики, при якому баланс стилю виконаного твору, його духу відповідав вибору піаністом певної техніки виконання, застосування комплексу виконавських засобів вираження, до яких відносяться найтонші інтонаційні нюанси, динамічні й темпові відхилення, різнобарвні засоби звуковидубування, котрі не фіксуються в нотному тексті, природність фразування, педалізація. Тобто

всі ті виконавські засоби які використовує митець для реалізації розуміння художньо-змістової сутності музичного твору. Не слід також забувати і про «музичну інтонацію», яка є складовою професійної майстерності виконавця. Потенціал виховного впливу музики на особистість визначає її інтонаційна природа. Основою сприйняття та інтерпретації музичного образу є музична інтонація, яка оформляється композитором у конкретні засоби виразності (темپ, тембр, динаміка, регістр, лад) притаманні певному жанрі, а також індивідуальному стилю митця. Тому для набуття учнем уміння сприймати та інтерпретувати не лише так звані «первинні інтонаційні комплекси» (О. Ростовський), пов'язані з його життєвим досвідом, а й цілісний художній образ твору, інтонаційний розвиток, сюжет, структуру, форму, його необхідно спрямовувати на естетичне освоєння інтонаційної сфери. За Б. Асаф'євим, «думка», аби стати вираженою звуком, стає інтонацією, інтонується.

Процес інтонування, щоб стати не мовою, а музикою, або зливається з мовною інтонацією і перетворюється на єдність, на ритмо-інтонацією слова-тону, на нову якість, багату на виражальні можливості. Або оминаючи слово (в інструменталізмі), але, випробовуючи вплив «німої інтонації» пластики і руху людини (включаючи «мову» руки), процес інтонування стає «музичною мовою», «музичною інтонацією» [Асаф'єв, 1972: с. 212].

Теоретична система музичних інтонацій за В. Хлоповою включає такі типи:

- емоційно-експресивні інтонації (життєві, що типізуються музичним мистецтвом);
- наочно-образотворчі інтонації, що передаються в музиці як тимчасовому мистецтві через зображення рухів (зображення явищ зовнішнього світу і мистецтва);
- музично-жанрові інтонації;
- музично-стильові інтонації;
- інтонації окремих, типізованих у музиці засобів (ладогармонічних, ритмічних).

Теорія музичної інтонації, орієнтуючи учителя в питаннях музичного змісту і форми, є інструментом фахової та масової музичної освіти, музично-виконавської діяльності. Тому, музично-виконавська діяльність є однією з найважливіших професійних якостей учителя музики та музичного керівника, так як найбільший вплив на дітей має та музика, яка виконується самим учителем. Відповідаючи сучасним вимогам музичної освіти, робота педагога спрямована на формування мистецької компетентності майбутніх учителів музики. Отже, на заняттях із студентами педагог-піаніст здійснює цілий комплекс завдань, які нерозривно пов'язані між собою. Виконавська діяльність для студентів, які навчаються на спеціальності «Музичне мистецтво», є основною формою роботи, навколо котрої здійснюється весь навчально-виховний процес у

класі фортепіано. Студенти повинні в короткий термін вивчити велику кількість матеріалу, що зустрічається в повсякденній роботі майбутнього учителя музики. На заняттях з «Основного музичного інструменту» для студента створюються оптимальні умови для систематичного поповнення багажу знань, можливість отримати найрізноманітнішу інформацію. Виконуючи будь-який твір на фортепіано студенти вивчають великий обсяг музичного матеріалу. Це і поліфонічні твори, твори складної форми, велику кількість творів із слухання музики, технічні твори та виконання пісенного репертуару. Як виняток у даному випадку є можливості фортепіанної педагогіки, що дозволяють учневі працювати над репертуаром, надзвичайним за своєю ємністю, багатством (жанровим, стилістичним), універсальністю і в цьому полягає цінність фортепіанного уроку: в програмі студентів не лише фортепіанні п'єси, але і фрагменти із оперних, симфонічних творів, гра в ансамблі. Під час гри на музичному інструменті здійснюється піаністичний та загальний музичний розвиток, формується смаки та погляди студентів, розвивається творча активність, прищеплюються навички та любов до професії.

Слід пам'ятати також і про концертний виступ виконавця, який є однією із основних закономірностей музично-виконавської діяльності і передбачає використання музично-теоретичних знань, практичних умінь та навичок, що є складовою виконавської майстерності. Навчання студентів виконавству, залишаючись основним завданням фортепіанного класу, але не є єдиним видом музичної діяльності. Викладач повинен розвивати інтерес та любов студентів до музики, сприяти їх загальному музичному пізнанню, розвитку музично-творчих та виконавських здібностей, формуванню глибокого сприйняття та аналізу музичних творів. Студент повинен уміти без сторонньої допомоги орієнтуватися в незнайомому музичному матеріалі, правильно розшифровувати авторський текст, самостійно відшукати ефективні шляхи в роботі, знайти потрібні прийоми та засоби втілення художнього задуму, що свідчить про його підготовленість до самостійної роботи. Виховання творчої особистості майбутнього вчителя музики є актуальною проблемою сучасної освіти. Вибудова та реалізація особистісної виконавської траєкторії в процесі музичної діяльності дає змогу вдосконалювати професійні вміння та навички, розвивати здібності майбутнього вчителя музики. Використання студентами такої траєкторії в навчальний та позанавчальний час дає можливість створити оптимальні умови для виховання творчої особистості педагога-фахівця.

Висновок. Отже, аналіз сучасних наукових позицій показав, що формування професійної майстерності майбутнього учителя музики є однією із вагомих актуальних проблем мистецтва педагогіки. Зокрема, врахування емоційно-естетичних чинників осягнення музичного мистецтва й опора на них в навчально-виховному процесі є необхідною умовою впливу на формування особистості виконавця, суттєвою формою

збагачення художньо-інтерпретаційних умінь музиканта. Тому, основні завдання педагога в класі фортепіано – підготувати студента до досконалого виконання твору, володіння сукупністю виражальних засобів, навчити поєднувати власне виконання із словесними поясненнями, поглиблення всіх навичок і знань, а також виховання всебічно розвинутої особистості. Учитель повинен прищеплювати комплекс важливих практичних навичок (гра на слух, транспонування, читка з листа, гра в ансамблі, вміння акомпанувати). Навчаючись у Вузі студенту необхідно оволодіти широким репертуаром для майбутньої педагогічної та виховної роботи, вміти розвивати у дітей інтерес та любов до музики, сприяти їх загальному музичному розвитку, розвивати музично-творчі та виконавські здібності, формувати глибоке сприйняття та оцінювання музичних творів, що свідчить про його високу професійну майстерність.

ЛІТЕРАТУРА

- Аргатникова, 1984* – Аргатникова Л. Г. Формування готовності вчителя музики до здійснення професійної діяльності в школі // зб. Взаємодія пед. Вузу і школи в музично-естетичному вихованні. – К. КДПІ, 1984. – С. 3-10.
- Асаф'єв, 1972* – Асаф'єв Б. Избранные статьи о музыкальном просвещении и образовании. – М.; Л.: Музыка, 1972. – 144 с.
- Баренбойм, 1974* – Баренбойм Л. Музыкальная педагогика и исполнительство – М.; Л.: Музыка, 1974. – 336 с.
- Гончаренко, 2008* – Гончаренко Л. П. Актуальні проблеми музично-виконавської інтерпретації // Зб. Наукові записки. – Н., 2008. – С. 47-49.
- Давыдов, 1990* – Давыдов Н. А. Теоретические основы формирования исполнительского мастерства баяниста: Автореф. дис. д-ра искусствоведения: 17.00.02 / – КГК – К., 1990. – с. 29.
- Кашкадамова, 1998* – Кашкадамова Н. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах (XIV-XVIII ст.). – Тернопіль: СМП «Астон», 1998.
- Кременштейн, 1966* – Кременштейн Б. Л. Воспитание самостоятельности учащихся в классе специального фортепиано. – М.: Музыка, 1966. – с. 38.
- Нейгауз, 1987* – Нейгауз Г. Г. Об искусстве фортепианной игры: записки педагога. – 3-е изд. – М.: Музыка, 1987. – с. 60.
- Прокофьев, 1956* – Прокофьев Г. П. Формирование музыканта – исполнителя – пианиста. – М.: Изд-во АПН РСФСР, 1956. – с. 335.
- Ростовський, 2000* – Ростовський О. Я. Музична освіта в Україні на межі тисячоліть: стан, проблеми, перспективи // Мистецтво та освіта. – 2000. – №4. – С. 9-13.
- Хлопова, 1984* – Хлопова В. Н Мелодика: Научно-методический очерк. – М.: Музыка, 1984. – 88 с.
- Цыпин, 1975* – Цыпин Г. М. Развитие учащегося музыканта в процессе обучения игре на фортепиано. – М.: МГПИ, 1975.
- Щапов, 1960* – Щапов А. П. Фортепіанна педагогіка. – М., 1960.

REFERENCES

- Arhatnykova, 1984* – Arhatnykova L. H. Formuvannya hotovnosti vchytelya muzyky do zdiysnennya profesiynoy diyal'nosti v shkoli // zb. Vzayemodiya ped. Vuzu i shkoly v muzychno-estetychnomu vykhovanni. – K. KDPI, 1984. – S 3-10.
- Asaf'ev, 1972* – Asaf'ev B. Yzbrannye stat'y o muzykal'nom prosveshcheniy u obrazovanyu. – M.; L.: Muzyka, 1972. – 144 s.
- Barenboym, 1974* – Barenboym L. Muzykal'naya pedahohyka y uspolnytel'stvo – M.; L.: Muzyka, 1974. – 336 s.

- Honcharenko, 2008 – Honcharenko L. P. Aktual'ni problemy muzychno-vykonavs'koyi interpretatsiyi // zb. Naukovi zapysky. – N., 2008. – s. 47-49.
- Davydov, 1990 – Davydov N. A. Teoretycheskye osnovy formirovaniya yspolnytel'skogo maysterstva bayanista: Avtoref. dys. d-ra yskusstvovedeniya: 17.00.02 / – KHK K., 1990. – s. 29.
- Kashkadamova, 1998 – Kashkadamova N. Mystetstvo vykonannya muzyky na klavishno-strunnykh instrumentakh (XIV-XVIII st.). – Ternopil': SMP «Aston», 1998.
- Kremenshteyn, 1966 – Kremenshteyn B. L. Vospytanye samostoyatel'nosti uchashchikhsya v klasse spetsial'nogo fortepiano. – M.: Muzyka, 1966. – s. 38.
- Neyhauz, 1987 – Neyhauz H. H. Ob yskusstve fortepyannoy yhry: zapysky pedahoha. – 3-e uzd. – M.: Muzyka, 1987. – s. 60.
- Prokof'ev, 1956 – Prokof'ev H. P. Formirovaniye muzykanta – yspolnytelya – pyanista. – M.: Yzd-vo APN RSFSR, 1956. – s. 335.
- Rostovs'ky, 2000 – Rostovs'ky O. Ya. Muzychna osvita v Ukraini na mezhi tysyacholit': stan, problemy, perspektivy // Mystetstvo ta osvita. – 2000. – №4. – s. 9-13.
- Khlopova, 1984 – Khlopova V. N. Melodyka: Nauchno-metodycheskyy ocherk. – M.: Muzyka, 1984. – 88 s.
- Tsyypyn, 1975 – Tsyypyn H. M. Razvytye uchashchehosya muzykanta v protsesse obuchenyya yhre na fortepyano. – M.: MHPY, 1975.
- Shchapov, 1960 – Shchapov A. P. Fortepianna pedahohika. – M., 1960.

Надійшла до друку 10.05.2014.

УДК 378.147:004

Анатолій Клименко

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Перш ніж створювати презентацію, необхідно знати, що презентація є засобом для спілкування. Це не витвір мистецтва сам по собі. Потрібно пам'ятати, що вона не призначена для розваги незалежно від того буде використовуватися мультимедійне програмне забезпечення, чи ні.

Технологія виступає лише засобом. Якщо слайд-шоу не має ніякої цінності окремо від його змісту, то це ж стосується й технології. Викладачі повинні вміти самі і навчати студентів не тільки технічно грамотно використовувати технології, а й правильно застосовувати їх у професійній діяльності, з огляду на педагогічну доцільність.

Вдалі мультимедійні презентації, як правило, супроводжуються обговоренням ключових питань. Таке обговорення повинно бути передбачене заздалегідь, на етапі планування презентації, та включене до її змісту, зокрема, у вигляді окремих слайдів, що пропонують теми, запитання для дискусії.

Суттєвою проблемою, що нерідко постає перед викладачем, є оцінювання презентації, що має відображати процес її підготовки, зміст, демонстрацію перед аудиторією тощо. За основу беруть наступні критерії: спрямованість, фокусування; організація, планування; підтримка, наповненість, мова і стиль, уміння та навички презентації.

Використання сучасних мультимедійних презентацій на заняттях з іноземної мови повинно відбуватися не лише з огляду на технічну обізнаність викладача, а й з врахуванням педагогічної доцільності. Поряд із продуманим і вдало організованим змістом та формою самих презентацій, це виступатиме запорукою успішного результату в процесі опанування нових знань.